

NR. 231 | JUNI 2025 | VERSCHIJNT VIERMAAL PER JAAR

VIERDEWERELDBLAD

ATD | ALL TOGETHER FOR DIGNITY | SAMEN VOOR WAARDIGHEID

4 Marijke op pensioen

7 Een bijzondere start

9 Stevig engagement

➤ EDITO

GROTE UITDAGINGEN

We hebben het niet zo voor het woord 'kinderarmoede'. Kinderen groeien op in gezinnen, en hoe die gezinnen ook samengesteld zijn, kinderarmoede is in wezen gezinsarmoede. De Gezinsbond en het Kenniscentrum Gezinswetenschappen organiseerden een Gezinskabinet, een grootschalige bevraging met als thema: 'Wat heb jij als ouder, als gezin nodig, en hoe kan je beter ondersteund worden?' Voor gezinnen in armoede zijn de uitdagingen bijzonder groot. Ongeschikte woonomstandigheden, de stress van financiële onzekerheid, moeizame omgang met allerlei instanties: dat alles legt een zware druk op de opvoeding en daarmee ook op het welzijn van kinderen en op hun leerprestaties. Er is veel nodig om het recht op gezinsleven waar te maken. Dat blijft een rode draad in ons beleidsplan.

Evengoed blijven we hameren op participatie. Dat mensen in armoede een stem hebben op plaatsen waar de samenleving vorm krijgt, is zelfs de ultieme voorwaarde om armoede uit te bannen. Het is ook een uitdaging binnen onze beweging. Leden met armoede-ervaring hebben de voorbije jaren een altijd maar grotere rol opgenomen in planning en beleid, in de voorbereiding van de volksuniversiteit, in de straatbibliotheken. Maar het kan nog beter.

Het beleidsplan van ATD Vierde Wereld Vlaanderen voor de periode tot 2030 is ingediend bij de Vlaamse overheid. Wat willen we bereiken en hoe pakken we dat aan? Vorig jaar ontvingen we een subsidie van 104.000 euro en we hopen ook de volgende jaren op die steun. Daarnaast zorgden giften lange tijd voor financieel evenwicht, maar er wachten ons extra inspanningen om nieuwe mensen te overtuigen van het zinvol zijn van ons project.

'Wat is het geheim van ATD Vierde Wereld?' vroeg iemand me. Nee, met 4 medewerkers op de loonlijst, al dan niet deeltijds, kan je niet de talrijke acties dragen en aanwezig zijn op verschillende plekken in Vlaanderen en Brussel. We hebben altijd gezocht naar samenwerking met anderen. Bovendien konden we rekenen op een trouwe groep medestanders die veel verantwoordelijkheden opnamen. Is dat voorgoed verleden tijd? Nee, maar velen van hen worden ouder en vinden het moeilijker hun engagement vol te houden. Daarnaast verandert de manier waarop mensen zich engageren. Hoe kunnen we daarop inspelen? Een van de sporen is dat we jongeren de kans geven intensief kennis te maken met onze activiteiten en onze visie via inleefstages. Daarover leest u meer in dit nummer.

Marijke Decuypere ging met pensioen en deelt in dit nummer haar terugblik. Tevens is dit edito het laatste van mijn hand. Na het beëindigen van mijn loopbaan in het onderwijs werd ik in 2022 lid van het Nationaal Team dat zorgt voor de dagelijkse leiding van de Beweging. Die opdracht eindigt deze zomer. Als medestander blijf ik actief. ●

Isabelle Maes
Nationaal Team

Uitgave van de Beweging
ATD Vierde Wereld
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
(02) 650.08.70
contact@atd-vierdewereld.be
www.atd-vierdewereld.be

Internationaal: **www.atd-fourthworld.org**
Over de stichter: **www.joseph-wresinski.org/nl**
facebook.com/ATDVla

Verantwoordelijk uitgever:

Bert Luyts
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
Foto's: ATD Vierde Wereld,
tenzij anders vermeld.

Voor giften van 40 euro of meer per jaar ontvangt u een fiscaal attest.

IBAN: BE44 0689 4871 0345

U kan ATD Vierde Wereld
ook opnemen in uw testament.
Meer info hierover vindt u
op onze website.

Lay-out: Da's Strafl

Druk: Graphius

Kunstwerk gemaakt
door Sébastien Boreux.

DOOR EEN ANDERE BRIL

'Verdorie, dat kan niet waar zijn!' Terwijl ik van de tram stap, klappen de deuren dicht. Om niet geklemd te raken, hou ik de deuren met mijn schouders open. Omstaanders helpen. Alles gaat razendsnel. Door de klap van de deur, floept mijn bril van mijn neus. Ik vind hem geplooid terug op de grond, de glazen aan diggelen. Hoe red ik het nu? Dan flitst het door mijn hoofd: gelukkig heb ik een reservebril en kan ik mij een nieuwe bril veroorloven.

Onmiddellijk denk ik aan Marcel. Hij loopt al jaren rond met een kapotte bril. Zonder bril ziet hij bijna geen steek. Hij vroeg al steun aan het OCMW, maar die werd geweigerd. Na een consultatie bij de oogarts verzamelt hij alle moed om opnieuw steun aan te vragen. Zijn oogarts dringt erop aan sterkere glazen te kopen en geeft hem een nieuw voorschrift mee, maar van de maatschappelijk werker bij het OCMW krijgt hij te horen dat hij

alleen steun krijgt als hij naar de oogarts gaat waar het OCMW mee samenwerkt. Keuze is er niet. Die oogarts schrijft ook andere glazen voor, maar door het onleesbaar handschrift kan Marcel niet nagaan of het dezelfde zijn als die de vorige oogarts. Marcel is trots dat zijn neus gesierd wordt met een mooie bril, maar hij ziet er nauwelijks mee. Dat kan toch niet!

Hij gaat terug naar de opticien, die de oogarts belt. Door het onleesbaar handschrift is er een fout gemaakt. Het OCMW start een procedure op om het geld terug te krijgen. Terwijl ik complimentjes krijg met de keuze van mijn nieuwe bril loopt Marcel noodgedwongen nog altijd rond met een kapotte bril. ●

Marijke Decuyper

'WAT WE NIET ZIEN OF BEGRIJPEN,

'Zou je het opnieuw doen?' Dat vraag je wel eens aan iemand aan het einde van een tocht. Marijke Decuypere stelt zichzelf die vraag, maar toch ook anders: Waarom ben ik nog altijd bij ATD? We blikken met haar terug op meer dan 30 jaar engagement bij ATD Vierde Wereld en hoe het allemaal begon.

'Ik was een twintiger en leerkracht in mijn stad', vertelt Marijke. 'Ik zag armoede rond mij en werd erdoor omvergeblazen. Bij ATD vond ik antwoorden en een radicaliteit die geen vrede nam met halve oplossingen. Daarom werd ik medestander in Brugge. Daar begreep ik dat partnerschap mét mensen in armoede belangrijk is. Nu is dat inzicht breder gedeeld, maar in 1990 was het vrij uniek. Toch blijft het ook voor ATD een zoektocht om dat ideaal waar te maken.' Vijf jaar later werd Marijke vrijwilliger, een voltijds engagement voor een minimumloon. In die hoedanigheid ging ze in verschillende landen op weg met gezinnen, onder meer in Guatemala, Frankrijk, Nederland en België. Present zijn bij mensen in armoede is niet evident, vertelt ze.

Worstelen met jezelf

'In Guatemala was er in de wijk waar we werkten een gezin dat ons van bij het eerste contact geld vroeg. Dat was uitzonderlijk. Iedereen doet er wel iets, zoekt dingen bij elkaar, maakt en verkoopt spullen, voert klusjes uit. Ik dacht: Dat kunnen zij toch ook? We startten met een straatbibliotheek naast hun woning. Op een bepaald moment vroeg de mama mij om mooie foto's te nemen van het gezin. Ik twijfelde, maar stemde uiteindelijk toch in. Ik twijfelde, omdat de zoontjes er vrij sjofel bij liepen. Maar toen ik toekwam, zag ik ze van beneden al op de heuvel staan, piekfijn uitgedost. De mama vroeg me ook om foto's binnen te nemen, het was voor haar een gelegenheid om te laten zien hoe mooi ze had opgeruimd. Later kwam ik te weten dat de oma elke ochtend om 4 uur ging vegen op de

markt en dat de mama kleren waste voor anderen. Ik weet heel goed dat ik mijn vooroordelen opzij moet zetten, maar in de praktijk is het vaak moeilijk. Ik kom uit een warm gezin, zelfstandigen in West-Vlaanderen, mensen die hard werken, sober leven en sparen voor onvoorziene omstandigheden. Hoe ouder ik word, hoe meer ik besef hoe diep dat in mij zit. Het bepaalt hoe ik naar andere mensen kijk. En daar worstel ik mee.'

Tijd nemen, leren, zoeken om te begrijpen 'Er is vaak veel wat we niet zien of niet begrijpen', vervolgt Marijke. 'Een moeder zegt me dat ze genoeg heeft van de jeugdrechtsbank, dat ze het opgeeft, ook al betekent dat dat ze haar dochter niet meer zal zien. Wat speelt hier? Wat gaat er in haar om? En naar de straatbibliotheek komen Roma-kinderen. Ook bij hen gebeuren dingen die we niet begrijpen. Telkens moeten we ons informeren, lezen

en praten met mensen die er meer van begrijpen. Maar omgekeerd wil ook ik mijn inzichten delen. Als een 14-jarige tegen zijn mama tekeer gaat, is dat typisch gedrag van een 14-jarige. Dat wil niet per se zeggen dat hij haar afschrijft. En dat kinderen bij hun vrienden willen zijn tijdens een zeldzaam weekend dat ze eens thuis zijn, ook dat is normaal.'

Bruggen slaan

'Als je 'present' bent, ben je als vrijwilliger niet alleen', weet Marijke. 'Je komt ook hulpverleners tegen met wie je bruggen kan slaan. Soms loopt dat makkelijk omdat je bij de hulpverlener dezelfde verantwoordiging voelt. Ik denk aan een gezin waarvan ik dacht dat de situatie muurvast zat, dat we niet vooruit geraakten. Maar dankzij een nieuwe hulpverlener hebben we ervoor kunnen zorgen dat de jeugdconsulent meer kansen heeft gegeven aan het gezin. Soms vergt het jaren voor er beweging komt in een situatie. De invalshoek van een hulpverlener die de veiligheid van het kind moet garanderen, brengt een andere logica in het spel en het is niet altijd gemakkelijk begrip te hebben voor elkaars perspectief.'

Grenzen stellen

Je moet ook grenzen stellen voor jezelf, ondervond Marijke. 'Toen mijn man Kris en ik in Colmar werkten, werden we vaak 's nachts wakker gebeld door een militante. Meestal was ze dronken. We hielpen haar niet door in die omstandigheden naar haar te luisteren. Na een tijdje namen we de telefoon niet meer op. Niemand kan op elk moment bereikbaar blijven zonder er zelf onder door te gaan. Soms is het ook niet duidelijk of een psychische kwetsbaarheid bij iemands persoonlijkheid hoort of een gevolg is van een leven in armoede. We moeten dan kunnen toegeven dat dit geen taak voor ons is, maar werk voor psychologen. Grenzen stellen betekent

VERHULT VEEL'

ook vermijden dat je in schaamtessituaties terecht komt. In de Volksuniversiteit moet je soms aan mensen het zwijgen opleggen, omdat ze anders misschien spijt gaan krijgen van wat ze allemaal hebben blootgegeven. Ik herinner me ook een gezin in de Elzas. De zoon had lange tijd op straat geleefd, maar de mama had haar zoon weer bij haar laten wonen. Op een bepaald moment werd de zoon gewelddadig omdat hij geld wilde om drugs te kopen. Ik durfde niet weg te gaan omdat het niet veilig was voor die vrouw, maar achteraf begreep ik dat de mama niet wou dat ik die situatie meemaakte. Ik had haar in een schaamtessituatie gebracht.'

De armsten?

In haar terugblik stelt Marijke een belangrijke vraag: 'Tot wie moeten we ons richten? Mensen die in armoede geboren zijn? Mensen die getekend zijn door een langdurige ervaring van armoede? In een plaatselijke groep van ATD was iedereen het erover eens wie de armste mens was van de groep. Hij had een geschiedenis van plaatsing en kon niet lezen. Maar door zijn deelname had hij in de loop der jaren een netwerk uitgebouwd waar hij steun bij vond. Later bleek dat anderen het veel moeilijker hadden dan hij. Ik denk ook aan een vrouw met een rijke woordenschat en een verzorgd

voorkomen. Op een vorming vertrouwde ze me toe dat ze twee weken bijna niets gegeten had. Ze had haar ellende goed kunnen verbergen. Of het gezin dat ik ken via de straatbibliotheek. Ze hadden hun leven vrij goed voor elkaar, dacht ik. Tot ik de problemen zag die er op school waren met hun dochter van twaalf. Ze zat in een begeleidingstraject dat de ouders niet begrepen. De school en het CLB vonden dat ze er geen energie meer konden insteken, dat het een zaak was voor het OCJ (Ondersteuningscentrum Jeugdzorg). In een vorming leerde ik dat we ons elk jaar de vraag moeten stellen: aan welke tien mensen geven we nu voorrang? ▶

▼ Marijke aan de slag tijdens de straatbibliotheek in Willebroek.

Dan hou je er rekening mee dat mensen evolueren en blijf je zien dat er ook andere mensen zijn die aandacht vragen en dat ook verdienen, zoals mensen met een vorm van autisme. Maar wij zijn er niet in de eerste plaats voor die problematieken. Wij hebben daar geen expertise rond. Door aan die mensen aandacht te geven, kunnen we geen ruimte vrijmaken voor kinderen en mensen die getekend zijn door armoede. Zij worden apart gevolgd en dat moeten we uitleggen. Neem bijvoorbeeld de gezinsvakanties die we in de zomer organiseren. Daarvoor moeten we ook altijd goed uitleggen wie meekan en waarom. Hetzelfde geldt voor de volksuniversiteit: daar moeten we zeggen dat we eerst het woord geven aan mensen die aarzelen of zich moeilijk uitdrukken. Voor de straatbibliotheek kiezen we onze locatie zorgvuldig. We richten ons tot alle kinderen, maar voor sommige kinderen is er een individueel moment. Als je niet oplet ben je immers vlug aan de slag met de meest dynamische kinderen en de meest dynamische ouders.'

Nieuwe woorden

Tim 'S Jongers zegt dat zijn gedrag nog altijd bepaald wordt door de armoede die hij meemaakte. In zijn boek *'Armoede uitgelegd aan mensen met geld'* staat veel dat we al weten, maar toch was het voor Marijke een eyeopener om dingen anders te zien, door de woorden die hij gebruikt en hoe hij dingen uitlegt. 'Dat armoede een gebrek is aan allerlei soorten kapitaal zoals cultureel kapitaal of sociaal kapitaal, een netwerk hebben. Daar wees A. ons op: 'Ons netwerk is niet sterk genoeg; als we bij de jeugdrechter vijf mensen uit onze omgeving noemen die ons willen ondersteunen in onze opvoedingstaak, dan zit de kans er dik in dat die geschrapt worden.' Er is ook instantiekapitaal: weten hoe je moet omgaan met overheden. Mensen in armoede slagen er vaak niet in om iets administratief te regelen. En cultureel kapitaal bepaalt of je wordt uitgesloten om je kleding, om de manier waarop je spreekt, om woorden die je niet kent. Niet dat mensen in armoede zich zomaar moeten aanpassen, maar er zijn nu eenmaal codes in onze maatschappij die we niet kunnen veranderen of die helpen om goed met elkaar om te gaan. Dat je in de opera je buur niet moet storen door heel de tijd op je gsm te scrollen.

Dat je in een museum de kunstwerken niet aanraakt. Het lijkt mij ook onze taak om die codes mee te geven.'

Tout seul on va plus vite. Ensemble on va plus loin

Marijke vertelt over het belang van samenwerkingen: 'Door samen te werken met partners die we nog niet kennen, komen we uit onze comfortzone. We krijgen kritische vragen die ons doen vooruitgaan. In 2023 namen we met enkele ouders deel aan het internationaal seminarie 'Recht op een gezinsleven' (Chantier famille) in Frankrijk. We vroegen ons nadien af wat we hiermee gingen doen in Vlaanderen. De Vlaamse ouders die betrokken waren, hadden oudere ervaringen, terwijl er binnen de jeugdhulp heel veel veranderd is. Als we met dit rapport wilden uitpakken, moesten we dat voor een stuk herwerken.

"Samenwerken met onbekende partners duwt ons uit onze comfortzone en doet ons vooruitgaan."

Niet op dat moment startte de Gezinsbond met het Gezinskabinet, een grote bevraging van alle ouders met kinderen tussen 0 en 14 jaar. Eerst heb ik met een militante online een aantal voorstellen ingediend, daarna zijn enkele militanten naar de lokale gezinskabinetten gegaan. Hun ervaringen werden echter niet gedragen door de meerderheid. Daarom nodigden we de Gezinsbond uit bij ons en samen met Centrum Kauwenberg organiseerden we een gezinskabinet in het Vierde Wereldhuis. Alle voorstellen die we gedaan hadden, hingen uiteindelijk aan de muur tijdens het groot gezinskabinet in Leuven. In de gekozen twaalf voorstellen zitten een aantal zaken die over armoede gaan: voldoende sociale gezinswoningen, gratis onderwijs,

toegankelijke kinderopvang, een inclusief referentiekader (niet vertrekken vanuit een middenklasse-denken) en financiële ondersteuning van ouders.

Een ander voorbeeld is onze campagne 'Aan de onderkant', waarbij we samenwerkten met onderzoekers en journalisten. Dankzij Kathy Lindekens konden we een groot reclamebureau aanspreken. Een reclamecampagne kwam er uiteindelijk niet, maar dat bureau heeft ons wel geduwd om buiten onze grenzen te gaan, we hebben daar veel uit geleerd. Voor het boek mochten we samenwerken met uitgeverij EPO. Dankzij hen hebben we heel wat exemplaren verkocht en zetten we intensief in op lezingen. Het was een goede keuze om met een externe uitgever te werken.'

Engagement

Tot slot komt onvermijdelijk de beginvraag weer op tafel. Waarom is Marijke nog altijd geëngageerd bij ATD? 'Mijn engagement bij ATD heeft me gelukkig gemaakt en verrijkt. Ik heb heel veel verschillende mensen leren kennen. Ik had dieptepunten en twijfels, ik worstelde. Het is geen makkelijk engagement, je ziet niet direct resultaat. Als je meewerkt met een straatbibliotheek dan zie je wel kinderen die blij zijn, ouders die tevreden zijn. Bij de volksuniversiteit is het al minder duidelijk. Maar altijd waren er redenen om te blijven.'

Marijke merkt wel een verschuiving van engagement in vergelijking met 30 jaar geleden: 'We werkten altijd met weinig betaalde krachten en veel vrijwilligers. Dertig jaar geleden hadden we veel medestanders. Er was meer inzet, maar er waren ook weinig organisaties zoals ATD. In Vlaanderen is de visie van ATD nu terug te vinden bij heel wat verenigingen waar armen het woord nemen. Zij hebben soms tien betaalde medewerkers in één stad, terwijl wij met vier à vijf mensen op Vlaams niveau proberen te werken. Toch blijft ATD uniek: presentie is de basis. We blijven ervoor kiezen om daar tijd, ruimte en financiën voor vrij te maken. Door present te zijn leren we armoede beter kennen en begrijpen en met deze kennis kunnen we naar de samenleving gaan en structurele veranderingen brengen.' ●

Evelien Lambrecht

DE BIJZONDERE START VAN EEN STAGE

▲ Mathilde maakte een mooi filmpje over de Volksuniversiteit. Bekijk het zeker op onze website.

Ik ben Mathilde (26), ik deed een inleefstage bij ATD Vierde Wereld Vlaanderen van november tot eind april. Bij het begin van de stage kreeg ik de kans om met vijf andere Belgische jongeren deel te nemen aan een 'ontdekkings- en verdiepingsweek' van ATD Vierde Wereld in Frimhurst, Engeland. Daar hebben we jongeren ontmoet uit Spanje, Ierland, Bulgarije, Zwitserland en Londen. Via gesprekken met mensen die op verschillende manieren en in verschillende landen betrokken zijn maakten we op een intense manier kennis met ATD Vierde Wereld.

Frimhurst Family House

De ontdekkingsweek vond plaats in Frimhurst Family House, in Surrey. Dit huis werd oorspronkelijk in de jaren 50 van vorige eeuw gesticht door de Britse overheid als een van de tientallen centra in het land waar arme gezinnen voor hun kinderen moesten leren zorgen. In Frimhurst ontwikkelde de sociaal werker Grace Goodman een aanpak waarbij de waardigheid van mensen werd erkend en het centrum collectief werd bestuurd. Tegenwoordig blijft Frimhurst een vakantiehuis voor gezinnen in armoede uit het Verenigd Koninkrijk, die er aan de drukte van het dagelijks leven

kunnen ontsnappen en van de prachtige en bosrijke omgeving kunnen genieten. Dit is mogelijk dankzij het werk en de zorg van Murielle, Mary en Stewart, volontairs van ATD. We ontmoetten ook nog Tish, een gepensioneerd leerkracht die 40 jaar lang veel van haar tijd aan ATD als medestander heeft gegeven. Ze heeft nu bestuurstaken nadat ze door de jaren veel gezinnen ondersteund heeft, vaak zelfs meerdere generaties, ze kent nu de kleinkinderen van mensen die zij toen ontmoette. Wijzelf droegen bij door onderhoudswerk aan het huis, zoals het schilderen van de achtergevel en het opruimen van bladeren op het pad. ►

► *Werken aan Frimhurst Family House.*

Van land naar land

Elke ochtend kregen we van enkele deelnemers een presentatie over ATD in hun land, gevolgd door een gesprek over hoe de plaatselijke werkelijkheid de activiteiten van ATD beïnvloedt. Bijvoorbeeld, in Bulgarije en in Spanje bestaat het team slechts uit vier personen. Beide teams richten zich vooral op activiteiten met kinderen en jongeren, zoals excursies, de straatbibliotheken, huiswerkbegeleiding en discussiegroepen. Ze komen vergelijkbare moeilijkheden tegen in het omgaan met adolescenten die niet of niet regelmatig naar school gaan. We waren verbaasd te horen dat in Bulgarije veel mensen geen identiteitskaart kunnen krijgen, vooral in de Roma-gemeenschap, omdat ze geen vast adres kunnen opgeven. Dit bemoeilijkt hun toegang tot officiële documenten, en instellingen zoals het OCMW bestaan er niet. In Spanje is er wekelijks een bijeenkomst met dakloze mensen. Het team geeft ondersteuning bij praktische dagelijkse administratieve problemen, en probeert in te werken op het beleid. Mistoestanden bij de overheid rond de berekening van het leefloon hadden desastreuze gevolgen voor heel veel mensen. In Zwitserland is er ook een vakantiehuis voor gezinnen, vergelijkbaar met Frimhurst. Daarnaast organiseren ze volksuniversiteiten en straatbibliotheken in Genève en Bazel.

“We waren verbaasd te horen dat in Bulgarije veel mensen geen identiteitskaart kunnen krijgen, omdat ze geen vast adres kunnen opgeven.”

In Ierland bestaat het ATD team slechts uit 2 personen en een nieuwe stagiaire, Ruby, die in Frimhurst aanwezig was. Naast regelmatige gezinsbezoeken en diverse activiteiten, maken ze met andere organisaties deel uit van de ‘Add the 10th Alliance’. Die voert campagne om de sociaal-economische status te laten erkennen als tiende discriminatiegrond in de Ierse wetgeving inzake gelijkheid.

Sleutelfiguur

Over ATD Verenigd Koninkrijk leerden we meer tijdens ons bezoek aan het ATD-huis in Londen. Diana Skelton (volontaire) gaf een presentatie over Mary Rabagliati, een Engelse volontaire, die een sleutelfiguur was in de eerste internationale ontwikkeling van ATD. Door haar eerlijke persoonlijkheid heeft ze mensen uit alle lagen van de bevolking geïnspireerd om zich te engageren. Ze leefde samen met gezinnen in diepe armoede in Frankrijk,

de Verenigde Staten en haar geboorteland, het Verenigd Koninkrijk. Ze stond aan de oorsprong van veel van de relaties van ATD met de Verenigde Naties en Afrika. Haar engagement en passie blijven een inspiratiebron voor jongeren. Tragisch genoeg stierf ze in 1992 op slechts 51-jarige leeftijd. Een van haar verantwoordelijkheden binnen ATD Vierde Wereld was het publiceren van boeken en nieuwsbrieven om het grote publiek bewust te maken van de uitdagingen van extreme armoede. Maar de meeste van haar publicaties waren echter anoniem of vertalingen van wat Wresinski of anderen in het Frans hadden geschreven. Diana Skelton werkt momenteel aan een biografie over deze bijzondere vrouw.

Kinderbescherming

Daarnaast behartigt het team de belangen van gezinnen die te maken hebben met de kinderbescherming. Sociale werkers hebben een mate van beslissingsbevoegdheid om kinderen al dan niet weg te halen uit het gezin. Die interventies zijn soms hard en discriminerend. Een studiegroep verzamelt bewijsstukken en maakt die over aan de Verenigde Naties in de hoop dat er een schending van mensenrechten zal worden erkend.

Een ware inspiratiebron

De ontdekkingsweek in Frimhurst was een prachtige en motiverende ervaring. Mensen met een sterk engagement, die luisteren zonder te oordelen en hun tijd en energie inzetten voor anderen, zijn een ware inspiratiebron voor jongeren. Ik hoop dat we in de toekomst blijven samenwerken en de kennis en

ervaringen die we delen, kunnen gebruiken om de doelen van ATD Vierde Wereld verder te ondersteunen. Samen hoop ik dat we echt een verschil kunnen maken in de strijd tegen extreme armoede en voor een rechtvaardiger wereld. ●

Mathilde Lepage

Een stevig engagement tegen armoede

Ben je net zoals Mathilde op zoek naar een zinvolle manier van leven, gedreven door rechtvaardigheid? Bezig met een professionele (her)oriëntatie of plannen voor een inspirerend en geëngageerd tussenjaar? Nood aan vorming om beter op te treden tegen armoede in je professionele omgeving of in je maatschappelijk engagement?

Ontdekken

Kom dan bij ons meewerken aan een wereld zonder armoede. Ontdek van binnenuit onze beweging en het sterke engagement van onze medestanders en vrijwilligers. We vertrekken vanuit jouw vaardigheden en passies, je zoektocht en je beschikbaarheid om samen een traject uit te werken: deeltijds of voltijds, voor een periode van 6 maanden, verlengbaar met nog eens 6 maanden.

Je neemt actief deel aan onze projecten in België en aan internationale uitwisselingen. Je krijgt de kans om je kennis te ontwikkelen door samen te werken met onze ervaren medewerkers en leden, waaronder mensen die uit ervaring weten wat armoede is. Bijvoorbeeld in onze straatbibliotheken, lokale volksuniversiteitsgroepen, door bewustmaking van studenten, onderzoek met Kruising van Kennis of politieke belangenbehartiging. Zo ontdek je de verschillende dimensies van armoede en leer je de specifieke aanpak van ATD Vierde Wereld kennen. Tegelijkertijd is er ruimte voor de nieuwe generaties om hun eigen gevoeligheden en kennis in te brengen en zo bij te dragen aan de voortdurende actualisering die een innovatieve beweging als ATD nodig heeft.

Samen met anderen

Je doet dit niet alleen. Doorheen je inleefstage voorzien we tijd voor reflectie, vorming en uitwisseling met anderen die een gelijkaardig traject volgen. Dat laat je toe om deze nieuwe ervaringen te delen en te verdiepen. De individuele begeleiding geeft mee richting aan je verdere engagement: een vorm van medestanderschap of het internationaal vrijwillariat.

Enthousiast? Mail je motivatiebrief en CV naar onthaal@vierdewereld.be. Er zijn kennismakingsgesprekken gepland evenals mogelijkheden om als vrijwilliger aan activiteiten deel te nemen zodat we kunnen nagaan of de inleefstage een passende keuze is.

DE MOTOR VAN MIJN ENGAGEMENT ALS VRIJWILLIGE TOLK

▲ Pieter Goffin aan het werk tijdens een nationale Volksuniversiteit.

Mijn verhaal bij ATD Vierde Wereld begon in 2016, toen ik als conferentietolk in opleiding de kans kreeg om een dag voor de beweging te tolken. De woordenlijsten lagen klaar, we kregen een briefing vooraf en drank en broodjes waren voorzien om ons op de been te houden. Het werd me onmiddellijk duidelijk dat ik in een warme en ondersteunende omgeving terechtgekomen was.

Sprekend en luisteren

Wat me echter het meest is bijgebleven, is dat échte communicatie centraal staat. In alle vergaderingen van ATD Vierde Wereld vormt het een rode draad. Er wordt gesproken, maar bovenal veel en goed geluisterd, iedereen wordt aangemoedigd om zijn zegje te doen, regelmatig wordt er nagevraagd of alles duidelijk is en

“Bij ATD ben je geen tolk op afstand, maar een mens tussen mensen – volledig deel van de groep.”

wat niet begrepen werd wordt herhaald en geherformuleerd. En dat allemaal in het Frans én in het Nederlands. Als tolk daartoe kunnen bijdragen, beschouw ik als een voorrecht en het is de motor van mijn engagement bij de beweging.

Mee op de foto

In de tolkenopleiding werd ons opgedragen om geen standpunten in te nemen, discreet te zijn en de personen of groepen die we

tolken niet al te dicht te benaderen. Bij ATD ging die stelregel al heel snel op de schop. Ook als tolk worden we betrokken, mogen (of moeten...) we mee op de foto, krijgen we het woord tijdens de afsluitende 'dit wil ik nog kwijt'-rondjes. Bij ATD zijn we geen 'resources', maar mensen, die volledig deel uitmaken van de groep.

Wederkerig

In september vorig jaar werd ik uitgenodigd om deel te nemen aan een opleidingsweekend van ATD over het 'Kruisen van Kennis', een overlegmethode die erop gericht is personen in armoede actief te laten deelnemen aan het maatschappelijke debat met andere stakeholders. Centraal staat – opnieuw – de wederkerigheid, het waarderen en valideren van de kennis en ervaringen van álle betrokkenen.

Met veel plezier

Persoonlijk ligt die visie, die filosofie, die 'manier van zijn en van handelen', me zeer na aan het hart. Het is dan ook met veel plezier dat ik op mijn manier, als tolk, deze verder in de praktijk wil brengen en uitdragen. ●

Pieter Goffin

Heb jij ook de vaardigheid om te tolken?

We zoeken nog steeds vrijwillige tolken, vooral Frans-Nederlands en omgekeerd. Interesse? Neem contact met ons op via contact@atd-vierdewereld.be

EEN GEPLANDE RAMP ZONDER RAMPENPLAN?

Vanaf 2026 zal iedereen die de grens van twee jaar werkloosheid overschrijdt geen werkloosheidsuitkering meer trekken.

“We waren zo goed als het laatste land ter wereld waar inactief zijn een levenskeuze kon zijn” gaf de premier als commentaar.

Elektroshock

De theorie is die van een elektroshock: door het wegvallen van de uitkering zullen de werklozen in actie komen en de tienduizenden open vacatures eindelijk invullen. Maar de realiteit is natuurlijk complexer. Langdurig werklozen passen niet zomaar in die vacatures: ze hebben niet de geschikte vaardigheden, kennen geen Nederlands, hebben gezondheidsproblemen of zitten met een zorgbehoevend gezinslid thuis. Sommigen zijn zelfs deeltijds aan het werk maar kunnen geen voltijds werk aan.

**“De theorie is eenvoudig,
maar de realiteit is complexer.”**

Vroegere follow-up studies over geschorste werklozen toonden aan dat 20 à 25% een paar maanden later aan het werk was, 30% een bijstandsuitkering aangevraagd had en de resterende helft van de radar verdwenen was. Federaal minister van werk Clarinval vertrouwt erop dat deze laatsten kunnen terugvallen op het inkomen van hun familie. Dat klopt maar gedeeltelijk, want we zien de armoede onder werklozen stijgen bij elke besparingsmaatregel. Heeft het feit dat zij niet naar het OCMW stappen niet eerder te maken met drempelvrees, stigmatisering, een gevoel van rechteloosheid?

Niet nu

Kortom, de stopzetting van de werkloosheidsuitkeringen na twee jaar is geen tewerkstellingsplan maar een besparingsplan. Gelukkig zijn de centumpartijen er nog in geslaagd de scherpste kanten ervan af te vijlen. Zo zijn er nog uitzonderingen en overgangsmaatregelen vastgelegd voor werkzoekenden in opleidingen voor knelpuntberoepen en voor psychisch of medisch kwetsbare werklozen.

Kijk ook eens naar het ruimere plaatje: beleeft de hele wereld economie geen elektroshock? Oorlog en handelsoorlogen alom, de arbeidsmarkt stukt, de jeugdwerkloosheid neemt toe. Waartoe dient dan onze ‘sociale bescherming’? Is dit echt het moment om meer dan honderdduizend werklozen op straat te zetten?

Echt aan werk helpen

En vooral: waar blijft in godsnaam het eerste signaal van een geïntegreerd Vlaams plan om die langdurig werklozen écht aan werk te helpen? Het Vlaamse beleidsplan ‘Werk’ bevat integendeel nog eens 600 miljoen besparingen voor deze regeerperiode.

Lokale tewerkstellingscomités

Langdurige werkloosheid uitroeien doe je niet door de betrokkenen het mes op de keel te zetten. Je moet durven in hen te investeren: in hun vaardigheden, hun gezondheid, hun huisvesting, hun mobiliteit, hun connectiviteit, hun gezin – zodat ze duurzaam uit hun situatie van afhankelijkheid kunnen geraken. Daarom experimenteert ATD in Frankrijk nu al bijna tien jaar met ‘buurten zonder langdurige werkloosheid’. Alle relevante actoren (werkgevers, vakbonden, gemeente, publieke diensten, verenigingen) slaan er de handen in elkaar in lokale tewerkstellingscomités met als gemeenschappelijke agenda: voortdoen totdat de laatste persoon die langdurig verstoken was van betaald werk en die wil werken, een job op maat heeft, met alles erop en eraan: een contract van onbepaalde duur, een volwaardig loon en volledige sociale zekerheidsdekking, sociale begeleiding en opleiding, deelname aan het reilen en zeilen van het bedrijf.

Rendabel

Natuurlijk lukt dat niet op enkele maanden tijd. En natuurlijk vergt het ook heel wat publieke investeringen. Maar mits een goede afbakening van de doelgroep en de ondernomen activiteiten en een gezond beleid qua doorstroming naar regulier werk, worden deze buurten zonder langdurige werkloosheid op enkele jaren tijd maatschappelijk zeer rendabel. •

Ides Nicaise

ACTIVITEITEN

Volksuniversiteit

28 juni 2025
4 oktober 2025
13 december 2025

Gezinsvakantie

5-11 juli 2025

WE VERWELKOMEN 2 NIEUWE MEDEWERKERS!

Estée De Vries

Vormingswerker

Jürgen Misseghers

Opbouwwerker

Geen tijd meer om
het Vierde Wereldblad te lezen?

Laat het ons dan zeker weten via contact@atd-vierdewereld.be.
Je kan je ook digitaal abonneren op het Vierde Wereldblad.